

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לתעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יח סיון תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:02 תל-אביב: 7:17 חיפה 7:10 מוצאי שבת: ירושלים: 8:20 תל-אביב: 8:22 חיפה: 8:24 ר"ת: 8:54

פרשת בהעלותך

עין טובה

סגולה לפרנסה בשפע...

פעם בא חנווני לפני כ"ק האדמו"ר רבי משה מקוברין זצ"ל, והתאונן בפניו על מיעוט פרנסתו, בעוד שלשכנו החנווני המוכר אותה סחורה, יש פרנסה בשפע.

השיב לו רבי משה: תהיה לך פרנסה בשפע רק כאשר תודה להשי"ת על הפדיון הרב של שכנך ותאמר: "ברוך ה' שנתן ליהודי פרנסה ברווח. אמנם בתחילה יהיה קשה לך לומר זאת בלב שלם, אך כאשר תרגיל עצמך לכך, כבר תאמר זאת בלב שלם, כמו שנאמר "בפיך ובלבבך לעשותו". קודם "בפיך" ואחר כך "בלבבך"...

גביעי זהב

עין טובה בשל אחרים...

ביום פטירתו של מייסד וראש ישיבת ליקווד הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, הייתה הישיבה במצב קשה מאוד. היא עמדה על סף התמוטטות נוראה הן מבחינה רוחנית והן מבחינה גשמית,

בדיק באותו זמן נזדמן הרב מפוניבז' – הגרי"ש כהנמן זצ"ל לאמריקה כדי להתרים נדיבי עם עבור ישיבתו פוניבז'. הוא השמיע בהתרגשות דברי הספד על רבי אהרן ובאותו מעמד הכריז על הכרתת בנו הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל כממלא מקומו בראשות הישיבה,

והנה לתדהמת הציבור בליקווד, הניח הרב מפוניבז' בצד את מטרתו שלשמה הגיע – איסוף כספים למען ישיבתו פוניבז', ונרתם בכל כוחו להצלת ישיבת ליקווד. הוא הזעיק מיד אסיפת חרום של עסקנים ונדבנים במעונו של הנגיד ר' חיים בנדהיים, מעמודי התווך של ישיבת פוניבז'... ועפ"י דרישתו התחייבו לגייס מיידיית מאה אלף דולר (סכום עתק בימים ההם) לפרעון החובות הרובצים על ישיבת ליקווד.

כאמור, הציבור השתומם והתפעל מן העובדה שהרב מפוניבז' נכנס כ"כ בעובי הקורה למען הישיבה שאינה שלו והוא מגייס למענה את מיטב התורמים שנשאו עד עתה בעול קיומה של ישיבת פוניבז' – מפעל חייו. האנשים פשוט התקשו להאמין למראה הפלא כיצד הגרי"ש כהנמן כאילו שוכח מכל מוסדותיו הגדולים, ומציב מול עיניו רק מטרה אחת ויחידה: בנין התורה, והרבצת תורה שלא תשתכח תורה מישראל, ולדידו אין הבדל בין אם מדובר בישיבת פוניבז' או ישיבה אחרת...

הרב מפוניבז' – ח"ג

לחפוץ בטובתו של חברו ולשמוח

בה!

נלמד מהפסוק: "ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים" (פרק יא-כט)

בפסוק זה רואים – לדעת בעל ה'עקדה' וה'אור החיים' הק' – את מעלתו הנשגבה של משה רבינו ע"ה, שלא היה בו כל שמץ של קנאה, לא רק כלפי אלו מתלמידיו שהיו מאוצלים מן הרוח אשר עליו, כמו שאמרו חז"ל "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו" (סנהדרין קה:). אלא אפילו אם יתן ה' את רוחו על כל העם ויהיו נביאים, לא מכוחו הוא, אלא "בזכות עצמם" דבר שמתקנאים בו. אף על פי כן הוא לא יקנא בזה, אלא אדרבה, משתוקק הוא שאכן כך יהיה.

שנינו במסכת אבות (פ"ה-יט): "עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו". ופירש רש"י: "עין טובה" – שאין לו קנאה על חברו, וחביב עליו כבוד חברו ככבודו. ומפרש החיד"א זצ"ל (בספר חסדי אבות) ששלושה אלו הם כנגד "הקנאה והתאוה והכבוד" אשר מוציאין את האדם מן העולם. שמי שיש לו עין טובה, שמח בחלקו ואין לו קנאה. ורוח נמוכה – אינו מבקש כבוד. ונפש שפלה – אינו מתאוה תאות הגוף.

וכתב בספר ראשית חכמה (שער הענוה – פ"א): רוב המפרשים הסכימו כי "עין טובה" היא ההסתפקות במה שיש לו, ואעפ"י שיהיה לחברו ממוון יותר ממנו, אינו מתקנא בו, אלא המעט שיש לו, בעיניו הרבה. ושל אחרים מעט בעיניו. יחפוץ שיהיה להם יותר ממה שהיה חפץ לעצמו.

עוד שנינו במסכת אבות (פ"ה-ט) "ועל מה שלא שמע, אומר לא שמעתי" וביאר הגאון רבי מיכאל שלום וינקלר זצ"ל ואב"ד קופנהגן: כאשר שומע מחברו דבר חידוש, אינו מחריש, שאז חברו עלול לפרש את שתיקתו כאילו כבר שמע וידוע לו החידוש הזה ולכן שותק, אלא על מה שלא שמע הריהו מכיר טובה למשמיע, ומפרגן ואומר לו בפה מלא: "לא שמעתי! דבר חידוש הגדת ליי! זוהי מדת עין טובה שראוי לנהוג בה.

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל מבאר (בספרו עלי שור – ח"ב) כי מדת עין טובה נובעת בהכרח מאמונה חושית. כי כאשר מאמין האדם שהקב"ה מנהיגו והוא שנותן לו כל צרכו, שוב אינו זקוק למתנת בשר ודם ואינו מקנא באיש זולתו, שכן "אין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימא" (יומא לח:). הרי מכאן שהאמונה מבטלת קינאה.

הבוטח בה' שיספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים, או דכו במדוכה" (פרק יא-ה)

ומובא בזוהר הק': "שטו העם ולקטו" - שטיא הוא דא כלומר: שוטים הם אלו שהשתטחו על הארץ ללקוט את המן, שכן מה ששיך ומיועד לאדם, יבוא לו בנקל עד שלא יצטרך אפילו להתכונן... (הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל - חכמת חיים).

המאפיין הבולט של מי שאמונתו שלימה ובטחונו מוחלט בהש"ת הוא שבכל מצב שיהיה אינו שואל שאלות בבחינת "יודים אהרן". אך מי ששואל שאלות ומעורר ספיקות ותהיות, אות הוא לחוסר אמונתו ובטחונו וכדברי חז"ל (סוטה מח): מי שיש לו פת בסלו ושואל מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה. **רואים** זאת מפורש בפסוק "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" וגו' וכפירוש **הספורנו** שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקוים בהם "ואכלתם לשובע" שיהיו הפירות רבי המזון - "אוכל קמעה ומתברך במעיו", וממילא יספיקו פירות השישית גם לשיביעית. ואולם אם ישאלו, או-אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" שיצטרכו להתמודד עם טירחת הכמות.

זוה מאלפינו בינה במיוחד בשנה זו, שנה שישית ערב השמיטה, לדעת מה הגישה הנכונה לכל דבר וענין, לקבל את כל המאורעות באמונה ובטחון בהש"ת הטוב והמטיב, שהכל לטובה. ללא שאלות ותהיות. לא שהאדם מתגבר ולא שואל, אלא פשוט אין לו מה לשאול מרוב השענותו המוחלטת על הש"ת.

יודע שבוה ההבדל היסודי בין עם ישראל לשאר האומות. עם ישראל אינו שואל, כי יודע על כל מאורע שכך גזרה חכמתו. לא כן אומות העולם מלאי שאלות ואכולי ספקות ("ספק" בגימ' "עמלק"). ורמזו זאת בלשון הפסוקים "אשרי העם שככה לו" - שיודע בכל דבר ש"ככה" גזר הש"ת, ואין לערער ולשאל "למה". לא כן הגוים עליהם כתוב "למה יאמרו הגוים" הם מוטרדים ושואלים "למה?"

את ההבדל היסודי הזה בין עם ישראל לשאר האומות רואים כבר בקבלת התורה, כדברי חז"ל הידועים: כשנגלה הקב"ה ליתן תורה לישראל, הלך אצל בני עשיו ואמר להם, מקבלים אתם את התורה? ושאלו: מה כתוב בה? אמר להם: "לא תרצח" ולא אבו לקבל. וכך הלך אצל כל האומות והם שאלו "מה כתוב בה?" וסירבו לקבלה, ואילו כשבא לישראל, לא שאלו מה כתוב בה אלא מיד קיבלוה ואמרו "נעשה ונשמע". הנה כי כן, בעוד אומות העולם שואלים, הרי עם ישראל מקבלים את התורה ללא שאלות ומקדימים נעשה לנשמע מתוך אמונתם ובטחונם בהש"ת שכל הכתוב בתורה הוא אך ורק לטובתם.

מלשון הכתוב בפרשתינו "שטו העם ולקטו" משמע שהיו צרכים לטרוח הרבה ללקוט את המן, ואילו בפרשת בשלח נאמר "ויצאו העם ולקטו" משמע שרק יצאו מחוץ למחנה ומיד לקטו. ומהפסוק "ברדת הטל על המחנה לילה" משמע יתירה מזו, שהמן ירד ממש בתוך המחנה ולא הוצרכו לצאת ממנו כדי ללקוט. מכאן דרשו חז"ל (וימא עה): "צדיקים ירד על פתח בתיהם. בינונים יצאו ולקטו. רשעים שטו ולקטו".

וביאר בעל הנודע ביהודה (בספרו אהבת ציון - דרוש זו) שכך הוא ענין הפרנסה של כל בני האדם בכל דור. שלוש מדריגות מוצאים אנו בזה:

א) הצדיק אשר תורתו אמונתו ועוסק בתורה, אזי מזמין לו הקב"ה פרנסתו על פתח ביתו. כלומר, שנותן בלב נגידי העם שימצאו פרנסה לעוסק בתורה. **ב)** הבינונים שהם יראי ה' הקובעים עתים לתורה ועתים לעסוק בפרנסתם, דומים לאלו שנאמר בהם "ויצאו העם ולקטו". היינו, שבעת שעוסקים לפרנסתם, הקב"ה מצליח בידם ומוצאים הפרנסה בנקל, כדי שיוכלו להתפנות ללימוד התורה. **ג)** הרשעים פורקי עול תורה, הקב"ה מכביד עליהם עסקיהם בטורח גדול כמו אלה שנאמר בהם "שטו העם ולקטו".

ה' יי-לחם" לכם ואתם תחרישון...

סיפר כ"ק האדמור מטשערנאביל זי"ע: פעם ניגש איש עני מרוד אל הרה"ק רבי משה מקאריסטשוב זצ"ל וביקש ממנו ברכה והבטחה שיצליח בפרנסתו. אמר לו רבי משה: "מה ביכולתו לעשות לך הרי אין בכוחי להושיעך". אך הלה לא הרפה והפציר בו מאוד שיברך אותו ויסייע לו בעצה טובה.

אמר לו רבי משה: "יש לי עצה עבורך, חזור אל ביתך ותאפה לחמים ותמכרם בשוק ובזה יהיה לך פרנסה". תמה העני: "הרי איני יודע כלל לאפות?" אמר לו רבי משה: "נסה את כוחך כפי שאתה יכול ובטח בה' והוא יעשה".

עשה העני כמצוותו ואפה לחמים רבים ויצא לשוק כדי למכרם, אך כיון שלא ידע מלאכת האפיה לא יצאו הלחמים כראוי והאנשים נמנעו לקנותם, ונשאר הלה עם כל הלחמים בסלו.

באותו זמן עבר בעיר מחנה חיל גדול והיו נצרכים להרבה לחם לספק לחיילים ולא היה מהיכן לספק להם, אך אנשי העיר ידעו שאצל עני זה יש הרבה לחמים שנשארו אצלו מכיון שלא הצליח למכרם ולכן שלחום אליו. החיילים שנחפזו מאוד לא בדקו את טיב הלחמים וקנו ממנו את כל הלחמים לו כשהם משלמים בתמורה חבית מלאה דינרי זהב ונתעשר מאוד.

עפי" צור צדיק"

"הבוטח בה' חסד יסובבנוה"...

כאשר שכנה ישיבתו של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל בבניניה של ישיבת פרשבורג בירושלים, הסתיים מועד חוזה השכירות בסוף זמן החורף ועדיין לא נמצא לישיבה מקום אחר. עקב כך הודיעו לבחורים כי יקבלו הודעה לקראת הזמן הבא לאיזה מקום עליהם להגיע.

והנה נקפו ימים ועברו ועדיין לא נמצא מקום. נקל לשער את המתח והחרדה כאשר אין כל מוצא נראה באופן... מספר אחד התלמידים (שסייע ביד ראש הישיבה לחפש מקום) כי נכנס בימים אלו לראש הישיבה רבי משה שמואל ונדהם לראותו יושב שליו בפנינתו והוגה בהתלהבות בתורה כאילו כלום לא קרה. ניגש התלמיד בפליאה ושאל: הלא המצב הוא שאין שום סימן למציאת מקום לישיבה?

הרים רבי משה שמואל ראשו והגיב: "הישיבה שלי! הישיבה של בורא עולם! אנו עשינו את שלנו והוא בוודאי יעשה את שלו!" והנה לא חלף זמן רב, וסמוך לליל בדיקת חמץ פגש רבי משה שמואל איש יקר ובר-לבב, קבלן במקצועו, אשר מיד בשומעו על מצוקת מקום לישיבה הציע כי ביכולתו להקצות עבור הישיבה שתי דירות בבנין שסיים זה עתה לבנות בשכונת הר נוף....

ואכן בליל בדיקת חמץ אחרי שרבי משה שמואל ראה את המקום, נגמר הדבר בכי טוב, וזכה המקום להיות אכסניה לישיבה ולספוג מעמל תורתה, ולהיות משכן לשיעורים תקופה ארוכה ופוריה.

ישורון - יח

"ברוך הגבר אשר יבטח בה'..."

כאשר מנהל ישיבת לומז'ה הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל קיבל את הגה"צ רבי משה רוזנשטיין זצ"ל כמשגיח לישיבה, הקציב לו משכורת שהיה די בה כדי לחיות עם משפחתו, ואמנם בתחילה חשב המשגיח לבקש משכורת גדולה יותר כדי לחסוך ממנה לנדוניית בנותיו, אך נמלך והחליט להשאיר את ענין הנדוניה להקב"ה שהוא ישלם לו בעבור השגחתו על בניו שילמדו תורתו.

והנה פרצה מלחמת העולם והבנקים פשטו את הרגל והכסף של רוסיה בוטל. או-אז נוכח המשגיח עד כמה צדק כשהשליך רק על ה' יהבו, שכן אילו היה מבקש יותר כסף, בוודאי היה מפקידו למשמרת בבנק ואז לא היה נותר ממנו מאומה.

לעומת זאת, בזה שהשאיר חוב אצל הקב"ה, הצליח בס"ד להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים מופלגים גדולי תורה.

דרכי מוסר

לנהוג כלפי הזולת בשפלות רוח ובענוה! נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג).

וכתב השל"ה הק': ראה עד כמה גדול מדת הענוה. הנה משה רבינו ע"ה מבחר הנבראים אדון הנביאים, ולא שבחו הכתוב רק במדת הענוה. וצריך ללכת במדת הענוה עד קצה האחרון, כהא דתנן "מאד מאד הוי שפל רוח". ואמר הכתוב "מכל האדם". והנה ג' ענוים היו: משה ואהרן אמרו "ונחנו מה". אברהם אבינו אמר: "ואנכי עפר ואפר", דוד המלך ע"ה אמר: "ואנכי תולעת". ומשה היה עניו מכולם, כי אברהם המשיל עצמו לעפר ואפר ודוד לתולעת, אבל משה אמר אין אנחנו כלום. וזה עניו מכל האדם ראשי תיבות "אברהם דוד משה". עכ"ל.

לכאורה צריך ביאור במה שמזכירים חז"ל ג' ענוים, אברהם אבינו, משה רבינו ודוד המלך. הרי גם על נח אמרו שהיה עניו ושפל רוח (ראה גמ' עבודה זרה ו: וברש"י שם) ומדוע לא הוזכר כלל ברשימת הענוים?

את ההבדל ביניהם נוכל להבין עפ"י ביאורו של כ"ק אדמו"ר מהר"י מבעלזא זצ"ל וכך אמר: חז"ל מבארים מדוע נקראו מי המבול "מי נח"? משום שנח לא ביקש רחמים על בני דורו. והטעם שלא ביקש רחמים משום שבגודל ענוותנותו ושפלות רוחו, דן בעצמו שאינו כדאי וראוי להתפלל על אחרים, כי הלוואי שיוכל להציל את עצמו.

ואולם אצל אברהם ומשה מצינו שלמרות גודל ענוותנותם לא נמנעו מלהתפלל על בני דורם, ויש להבין מדוע ענוותנותם לא מנעה מהם להתפלל כפי שמנעה ענוותנותו של נח?

אלא היא הניתנת: דוקא משום שענוותנותם של אברהם ומשה הייתה בשלימות והחשיבו עצמם כאין, ידעו והבינו שכל מה שנותן להם הקב"ה הוא מתנת חנינם ואין זה בזכותם, וממילא יכולים להתפלל גם על בני דורם שיעשה הקב"ה גם איתם חסד חנינם. שהרי לדידם אין כל הבדל ביניהם לבני דורם, לא כן נח שהרגיש שיש בו מעלה מסויימת על אנשי דורו ולכן חשב שתפלתו תועיל לכל הפחות לעצמו.

ענוותן או גאוותן?

הגאון רבי משה מאיוויה זצ"ל היה איש קדוש וצדיק נסתר בדורו, פעם בא לחסות בצילו של הגר"א זצ"ל במשך ימים אחדים. עם בואו הורה הגר"א לתלמידיו כי יתמידו להכנס אצל רבי משה, ללמוד ממנו "הלכות מדות טובות". כאשר הגיע זמנו לשוב לביתו, נתאספו ובאו תלמידי הגר"א ללוותו. עמד רבי משה במרכז וסביבו כל התלמידים, שומעים ומקשיבים למוצא פיו

או-אז פנה אליהם רבי משה בשאלה, מוזרה משהו: "מה אתם חושבים על מדת הענוה שלי"? הדבר היה לפלא בעיני החבורה, הליזה יקרא "בעל מדות"? הזוהר הצדיק שיאה לו המקרא "והאיש משה עניו מאוד". כאשר דוקא בשעת פרידתו מאתם מצא לנכון להשתבח בענוותנותו? לא ענוה יש כאן, כי אם גאוה מוסתרת. כיון שנפרדו ממנו, באו ושטחו תמיהה זו בפני רבם.

השיב להם הגר"א: אדרבה ואדרבה, דוקא משום יראתו שמא אחרי עוזבו אתכם, תרבו לפארו על מדותיו התרומיות, ותפליגו לשבחו על ענוותנותו הגדולה, לפיכך זרק בפניכם שאלה זו, על מנת שיותר לא תהללוהו במדותיו....

הבורח מן הכבוד...

צדיק נשגב ושקדן מופלא התגורר בירושלים ושמו **חכם ציון כהן** זצ"ל. למרות היותו ת"ח מופלג ומרביץ תורה לתלמידים, הן בדף היומי השכם בבוקר, והן בשיעורי עיון לתלמידיו בשיבה, היה צנוע ונחבא אל הכלים. בשעתו, כשהציבור היה שבור ורצוף מפטירתו המצערת של הגה"צ **רבי ישראל אבוחצירא-הבבא סאלי** זצ"ל ולא ידעו מי יוכל למלא מקומו בעצה וברכה, פירסם אחד מגדולי הדור את דעתו ואמר כהאי לישראל:

"יש לנו כאן בירושלים את חכם ציון כהן ואני אומר לכם כי ברכותיו מתקיימות ואדם גדול מאוד הוא". ואכן החלו יהודים להתדפק על דלתו כשזרם המבקרים הולך וגובר מיום ליום.

חכם ציון כהן שסלד מכל סרך של כבוד, נחרד מכך מאוד ואמר לאשתו: "מהיום אני בורח בלילות לביהכ"ס פלוני, שם אני לומד עד יעבור זעם... ומי שיבוא תאמרי שאיני בבית". וכך קרה שעקב בריחתו, זרם המבקרים פסק כליל, וחזר חכם ציון לחיי הרגילים כמקודם. **מתוך מאמר לזכרו**

הנעלבים ואינם עוזבים

מעלה נשגבה להיות מה"נעלבים ואינם עוזבים" שומעים חרפתם ואינם משיבים!

נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג)

וכתב רש"י: עניו - שפל וסבלן. והקשו המפרשים: מה טעם הוצרכה התורה להודיענו כאן גודל ענוותנותו של משה? אלא, מפרש הרמב"ן, להגיד כי הקב"ה קינא לו בעבור ענוותנותו, כי הוא [משה] לא יענה על ריב לעולם אף אם יודע. עוד הביא הרמב"ן מהספרי: רבי נתן אומר, אף בפניו של משה דיברו בו... אלא שכבש משה על הדבר, יזכיר ענוותנותו שסבל ולא ענם. וה' קינא לו.

רבים וטובים שואלים: היאך באמת מצליחים להתמודד עם חרפות וגידופים המטיחים נגדינו? מאין נקח את כח ההבלגה והאיפוק שלא להשיב חורפינו דבר? וכגון מה שיהודים החרדים לדבר ה' חווים בשנה האחרונה רדיפות וגידופים הן מבית והן מחוץ. [מבית: הסתה נוראה שכמעט לא זכור דוגמתה, מצד אחינו החילוניים בניצוחה של התקשורת ובהם גם דתיים לקיים "שנאת ע"ה לת"ח" ומחוץ: בני ישמעאל מכים ומשפילים עוברי אורח חרדים. שורפים ומבאים בתי כנסיות וכו', רח"ל.]

התשובה לכך, עפ"י אותו מעשה שהבאנו זה מכבר, במשולח שיצא להתרים עשירים לצרכי צדיקה והנה אחד הגבירים התנפל עליו בצעקות וגידופים והשמצות נוראיות. המשולח הבלגי ושתק כשעל פניו נסוך רוגע מדהים. לבסוף, לאחר שכתב לו העשיר צ'ק נכבד שאל את המשולח: "הכיצד הצלחת לסבול בשקט מופתי את כל הצעקות והגידופים שהומטרו עליך?" השיב המשולח: "כתוב אצלי מראש, הערה בנפיקס הכתובות: 'בכתובת זו הגביר צווח ומשמיץ אבל לאחר מכן תורם בעין יפה'. הייתי מוכן נפשית לפרוצדורה הזו והמתנתי בסבלנות".

כך בדיוק צריכים לדעת מראש אנשי היהדות החרדית ולהיות מוכנים למה שנאמר על דור עקבתא דמשיחא: "יראי חטא ימאסו", וכן בגמרא (כתובות קיב:): "דור שבן דוד בא, קטגוריא בת"ח. ופירש"י: "הרבה מסטינים ומלמדים חובה יעמדו עליהם", ועוד כיו"ב, וכשיודעים זאת ומוכנים לכך, יכולים לסבול ולהבליג, ולקבל הכל באהבה ובאמונה בהש"ת.

"טוב הבזיון לכפרת עוונות"...

פעם חתם הגאון **רבי עקיבא סופר** זצ"ל (אב"ד פרשבורג) יחד עם הגר"י **סולובייצ'יק** זצ"ל על מכתב המתנגד לתנועה פשרנית מסויימת. ראש התנועה יצא בשצף קצף ובגידופים חריפים נגדם, וכינה אותם בכינויי גנאי. תלמידי הגר"ע סופר רצו להביע מחאה תקיפה, אך הוא ביקש מהם לא להגיב כלל בנימוק "כי טוב לי הבזיון לכפרת עוונות".

הוסיף הגר"ע סופר ואמר: "כתוב (בשמואל טז-י) שכאשר קילל שמעי בן גרא את דוד המלך ורצה אבישי בן צרויה לעשות בו שפטים, אמר לו דוד: 'ה' אמר לו קלל את דוד...' ופירש ה"רד"ק: 'ה' העיר את רוחו לבזות אותי, לעונש עוונתי'. אם המלך דוד משיח ה', לא נתן שיגיבו ושיענישו את מי שקיללו, כי זה מהשי"ת, בוודאי אני צריך לחשוב שמה שבזו אותי, זה לכפרת עוונותי, ואיני רוצה שיגיבו".

במחיצתם

"תקני לה מתנה"...

מעשה באחת מבנות משפחתו של כ"ק האדמו"ר **מסלונים** (בעל התיבות שלום) שנפגעה קשות מאחת מחברותיה שהעליבה וביישה אותה מאד. היא נכנסה אל הקודש פנימה לביתו של האדמו"ר ותינתה בפניו את גודל הצער שיש לה מחמת העלבון.

ענה האדמו"ר ואמר לה, "תקני מתנה לזאת שפגעה בך... נדמה ושאלה: 'לא די שהיא פגעה בי כל כך, עוד עלי לקנות לה מתנה?!' השיב האדמו"ר: 'אכן תקני לה מתנה, שכן מי יודע כמה צער גדול יותר נמנע ממך בגלל עגמות נפש זו...'

הלמות עמלים

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

יוזמה חדשה ונפלאה !

וכעת נציג בקצרה "במה דברים אמורים", מתוך הנושא שנידון בפרשת השבוע - בהעלותך.

כמו כל פרק, אף פרק זה נפתח בסיפור המחשה המהווה נושא-לדיון:

"ראובן סגר אחריו את דלת ביתו וירד בצעדים איטיים במורד המדרגות. הוא ידע שלא יצליח לחמוק. גם הפעם יעבור ליד השכנים המתפללים, ומבטיהם הבלתי מרוצים ילוו אותו לאורך הרחוב וימלאו את לבו בהרגשה כבדה. הוא הרגיש שהם כועסים עליו על שאין הוא מצטרף למניין אותו הם מארגנים בכניסה לבניין בכל מוצאי שבת. אך מה לעשות? הוא מעדיף להתפלל דווקא בבית-כנסת, שם התפילות מתקבלות יותר. האם עליו לוותר על איכות תפילותיו כדי לרצות את השכנים?"

"כששטח את התלבטויותיו בפני ידידו שמעון, הקשיב לו הלה ולאחר מכן אמר: אני מאוד מבין את ההתלבטות שלך. גם אני התלבטתי לא פעם בבעיות דומות. לדוגמא, יש לי דודה זקנה, שכל פעם כשהיא פוגשת אותי, רוצה היא ללחוץ את ידי. פעם ניסיתי להסביר לה שהדבר אסור מבחינה הלכתית. חשבתי כי אם היא תדע שאין כאן משהו אישי, אלא איסור הלכתי, היא תקבל את הדבר בהבנה. להפתעתי, היא נעלבה מאוד. אני זוכר את מחשבותיי אז: האם קיימת דרך שבה אשמור על ההלכה ויחד עם זאת לא אפגע בדודתי?"

"ראובן הנהן בהבנה. זו באמת בעיה לא פשוטה - אמר. אני נזכר בחבר מסוים אשר חלה לפני זמן מה וביקש ממנו לבוא ולהשלים לו את החומר אשר הפסיד בישיבה. לא רציתי לבוא אליו, כיוון שחששתי להידבק ממנו. לו היה מדובר במישהו אחר, הייתי מסביר לו את הסיבה האמיתית לסירובי, והוא היה מבין. אלא שכלפי החבר ההוא לא היה מתאים לנהוג כך, כיוון שהוא טיפוס רגיש במיוחד. אני מכיר אותו היטב. הוא היה חושב שאני מנסה להתחמק ממנו והיה נעלב מזה מאוד. חשבתי לעצמי: מה עושים? לפגוע אינני רוצה, אך גם להידבק ממחלתו - זה לא פתרון. אז מה כן? האם קיימת דרך שלישית?"

המובאות הבאות עוסקות בפתרון הדילמה, והפרק מסתיים עם "תרגיל" עליו יש לעבוד במשך השבוע הבא... **בהצלחה לכל המצטרפים!**

יום רביעי, ח' סיון תשפ"א.

אשה מתקשרת אל עורך סדרת "חובת האדם בעולמו", ומבקשת לרכוש 17 ספרים על עין טובה.

רשות הדיבור לבעל-המעשה:

שאלתי אותה, לשם מה היא צריכה כמות גדולה כזו? וענתה שהיא גרה ברמות ד' בירושלים וכל הבניין שלהם מעוניין להתחזק בנושא של בין אדם לחברו, אז הם החליטו שכולם ילמדו מהספר, וכינו גם קו טלפון בו יכינו תוכנית שבועית, יעבדו לפי הספר גם על תרגיל משותף כל שבוע, ויתקדמו במידה זו הלכה למעשה.

בערב הגיע בעלה לקחת את הספרים. שאלתי אותו, אם אפשר לדעת בגין מה החליטו בניין שלם לקבל החלטה כזו...

והוא ענה: אחד מחסידי קרלין שנפגע בהתמוטטות שהייתה בשבת שעברה, גר בבניין שלהם.

חז"ל הרי למדונו שכל צרה שמגיעה - גם אם היא לא מגיעה עליך ואליך - צריך לפשפש במעשים ולנסות להבין מה השם שואל מעמך. כל אחד מהבניין חשב על הדבר, וכולם הגיעו למסקנה שצריך להתחזק בעניין של בין אדם לחברו.

איזו יוזמה נפלאה של בניין! ולוואי שיוזמה זו תתפשט לבתים נוספים!

* * *

האמת שאפשר להתקדם במידות ולהיות בני אדם טובים יותר גם בלי צרות - כולנו יודעים כי גם זה חלק מעבודת השם, וחלק חשוב ונכבד ביותר. אבל לפעמים, אנחנו צריכים קצת זריקות מרץ שמסייעות לנו להתעורר.

ולוואי ולא נאטום לבנו, אלא נתעורר להתקדם בעבודת השם, לחזק את הדרך ארץ שלנו ואת המידות שלנו. מלבד קרבת השם, נרויח גם בחיי היום יום שלנו - נהייה יותר מאושרים הן בבית, הן בחברה.

למי שלא יודע: מתקיימים ברחבי הארץ גם ועדים בנושאי מידות לפי ספרי "חובת האדם בעולמו". החפץ להשתתף בהם יוכל ליצור קשר בטלפון 0548-437957

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il